

Bizkaia

Arrazola (Atxondo):
Arrieta:
Bakio:
Bermeo:
Berriz:
Bolibar:
Busturia:
Dima:
Elantxobe: [ez da galdetu]
Elorrio: ásto (?)
Errigoiti: tramákulu (?)
Etxebarri:
Etxebarria: *eústáya
Gamiz-Fika:
Getxo:
Gizaburuaga:
Ibarruri (Muxika):
Kortezubi:
Larrabetzu:
Laukiz: toñnú
Leioa:
Lekeitio: tóño (?)
Lemoa:
Lemoiz:
Mañaria:
Mendata: yařóte
Mungia:
Ondarroa:
Orozko: yálya (?)
Otxandio: ásto, yářote
Sondika:
Zaratamo:
Zeanuri: yařóte
Zeberio: tóñnu
Zollo (Arrankudiaga): tóñnu
Zornotza:

Araba

Aramaio: gařotie (mark.)

Gipuzkoa

Aia:
Amezketza: gařóté
Andoain: toñnúyařoté
Araotz (Oñati):
Arrasate:

Arroa (Zestoa): gařótia (mark.)
Asteasu: yařoté
Ataun:
Azkoitia:
Azpeitia: yařoté
Beasain: yařóta, x'ráy^ařota
Beizama:
Bergara:
Deba:
Donostia:
Eibar: gařóta
Elduain: gařóté
Elgoibar: tóño, **y^ařoté*
Errezil:
Ezkio-Itsaso:
Getaria: đrábá, *gályá
Hernani: toñnú, yářoté
Hondarribia: gařóte
Ikaztegieta: yařóte
Lasarte-Oria:
Legazpi:
Leintz Gatzaga: yařóte, tóño
Mendaro:
Oíartzun: tentéy^ařoté, tenté, gařóté
Oñati:
Orexa: gařóte
Orio:
Pasaia: yařoté
Tolosa: gařóté
Urretxu:
Zegama:

Nafarroako Foru Komunitatea

Abaurregaina / Abaurrea Alta: [ez da galdetu]
Alkutz:
Aniz: tóñnu, kářote
Arbizu:
Beruete:
Donamaria: *kařóte
Dorreo / Torrano: đóñnu
Erratzu: tóñnu, **kař^até*
Etxalar: řođiló, mandók^ařóte
Etxaleku:
Etxarri (Larraun):
Eugi: gíltse (?)
Ezkurra: k^ařoté
Gaintza:

Goizueta: yařóte
Igoa:
Jaurrieta:
Leitza: yářoté
Lekaroz: tóño
Luzaide / Valcarlos: tóñnu
Mezkiritz:
Oderitz:
Suarbe:
Sunbilla: *kařóte
Urdiain:
Zilbeti: [ez da galdetu]
Zugarramurdi: indář

Lapurdi

Ahetze: gindářa
Arrangoitze: gindař, *tóRnu
Azkaine: gindař, indař
Bardoze: ñgguru
Beskoitze: *yíndař
Donibane Lohizune: yindař
Hazparne: tóRnu
Hendaia: *gáRote (?)
Itsasu: kříka
Makea: t^hóñnu
Mugerre: gindař
Sara: indař
Senpere: yindař
Urketa: gindář
Uztaritze: yindařa, indař

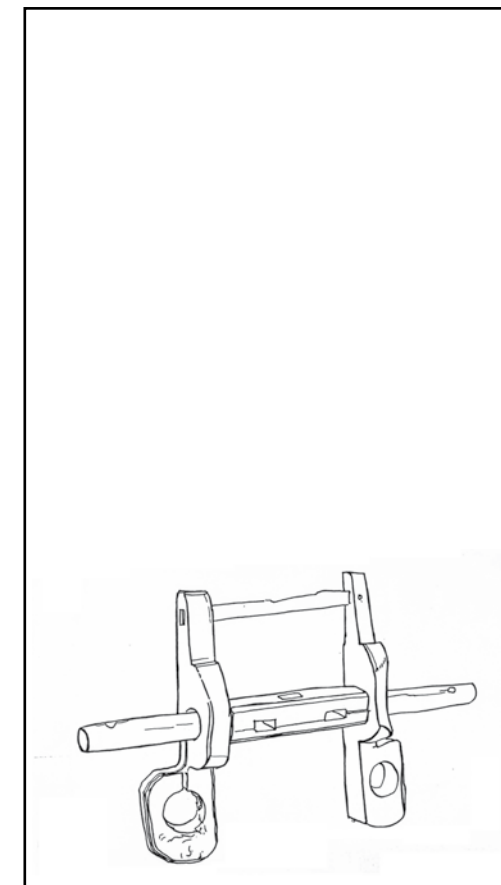
Nafarroa Beherea

Aldude: tóñnu
Arboti: thóñny
Armendaritze: tóñnu
Arnegi: toñnu
Arrueta: thóñny
Baigorri: thóñny
Bastida:
Behorlegi: thoñnu
Bidarraiz: *tóñnu
Ezterenzubi: thóñnu
Gamarte: tóñnu
Garrúze: toRny
Irisarri: tóRnu
Izturitze: thóñny
Jutsi: thóñnu
Landibarre: thóñny

Larzabale: thóñnu
Uharte Garazi: tóñnu

Zuberoa

Altzai: ářdats
Altzürükü: éřeβóla
Barkoxe: túr
Domintxaine: thóñnja (mark.)
Eskiula: šářatséko (?), kathiá (mark.)
(?), kakhúa (mark.), bařá, tur (?)
Larraine: éřeβóla
Montori: khyná:
Pagola: thóñny
Santa Grazi: ardáts, biłóřta
Sohüta: thóñny
Urdiñarbe: khynya
Ürrüstoi: thóñny, thornía (mark.)

1602. Mapa: torno (del carro) / tour pour biller / brake of a carriage

GALDERA: 38110 ALG: 380; ALEA: I, 171

	garrote
	karrote
	torno
	tornu
	thornu
	tur
	gindax(a)
	indax
	errebola
	khüña
	galga
	ardatz
	eustaga
	krika
	asto
	bestelakoak

- Atzeko partean itzulikatuz zama tinkatzeko baliatzen den tresnaren izena galdetu da.

- **Bestelakoak:** barra (Eskiula), billorta (Santa Grazi), draba (Getaria), giltze (Eugi), inguru (Bardoze), kakhua (Eskiula), kathia (Eskiula), rodillo (Etxalar), sarratzeko (Eskiula), tente (Oiarzun), tramakulu (Errigoiti).

Zollo: *Tornue da egureskoa. Emen olan barik, au bakarrik eta puntatan daro bitartie, ta an sokie sartu ta bueltak emon da estutu. Aurrien edo atzien daro, erdi-erdin. Tornue emoten yako atzetik da ori de estututeko. Se orrek daros lau sulo. Bategas ona ekarri; gero, bestias, da sokie daro batute. Da gero, bat itxiten yako agas, erromalagas, da flojatuten danien apur bet, geyau estutu. Tornue da egur bet, biribile, da erdien daro lodiau.*

Zeberio: *"Tornue" da bueltak emon, kordela batzean dauena.*

Otxandio: *Kargie sujetetako esan dosune, burdixe apurtu estaiten. Ori da burdixen resguardo bat ["asto"]a.*

Elorrio: *Astue ifinten otzen atzean egureskoa. Koloket'otzie egur biña eskiñetan. Nik entzunda dekot, nik ikusi estot ein.*

Aramaio: *Garrotie? Egur bateas emoten jakon garrotie, goixen.*

Leintz Gatzaga: *"Garrotie" esaten jako. Guk ibili isen doguna isen da. Sartu siri bat da gero beste bategas artu kateie edo sokia da bertan bueltau. Au da makiñia edo tornua... golpeko lotzekua.*

Etxalar: *Eta izaiten du rodillo orrek bi xilo estutzeko... artu goitik bera sokakin tinko.*

Lekaroz: *An bazuen karroak borobil bet ["torno"]a ibiltzen tzena bueltaka.*

Bidarrai: *Kabila orga giilian baliatzen da ua, orga belarraan tinkatzeko... Eta gero han gibelian badia gatiāan lotzeko tokiak eta hetan gatea lotú ta geró kabilaakin tinkatzen da ua.*

Ezterenzubi: *Lehenoz zurezkoa zen; geo, burdinazko krikaekilan. Lehenoz bi makila baziren eta inguatzen zen ["thornu"]a.*

Pagola: *Orgen gibelian badüzü thornia.*